

A multidiszciplináris kamasz-ambulancia

Dr. Erős Erika
osztályvezető
OGYEI

Kamaszambulancia

Idézet:

„A homár, amikor páncélt vált, előbb elhullatja az eredetit; amíg kialakul az új páncél, védtelenné és sebezhetővé válik. Ebben az időszakban sok veszéllyel kell szembenéznie. A kamasz valami hasonlót él át. Az új páncél kialakítása temérdek könnybe, verejtékbe kerül... A kamaszkor: a homár drámája!”

Francoise Dolto

Kamaszambulancia

Szükség van-e speciális figyelemre?

Kamaszambulancia

Pszichés betegségek prevalenciája:

- Major depresszió: 2-8%
- Kényszerbetegség: 2-5%
- Anorexia nervosa: 0,5-1%
- Bulimia nervosa: 1-2%
- Szorongásos zavar: 4-8%
- Szuicid kísérlet: 2-4%

Kamaszambulancia

Lelki betegségek aránya serdülőkorban

1. A serdülők 10-20%-a szenved olyan lelki problémától, amely orvosi beavatkozást igényelne, de ez csak töredéküknél történik meg.
2. Okok:
 - az orvosok inkább kezelést, mint tanácsadást adnak
 - a serdülők szégyenlősek
 - az ellátás elérhetősége bonyolult

Pszichofarmakonok használata gyermekkorban

- Depresszió: 49,6%
- Kényszerbetegség: 29,7%
- Evészavarok: 6,2%
- Szorongásos zavar: 10,6%
- Egyéb: 3,1%

*Sorensen C. et al (2003): European Child and Adolescent
Psychiatry, Vol. 12: 114-121. p.*

Antidepresszívumok kiválasztásának szempontjai serdülőkorban

- Fő szempont: hatásosság-
veszélyesség
- A törzskönyvezés hiánya nem
mindig irányadó
- A gyógyítás szabadsága
megengedi más szerek
használatát
- Elengedhetetlen a tájékozódás és
tájékoztatás

Döntő fejlődési aspektus: az agyi működés

- Váltás az izgató és gátló szisztémák egyensúlyában
- Képességnövekedés a kockázat és az impulzus-kontroll értékelése terén
- Megnövekedett kapcsolat a belső érzések és az intellektuális folyamatok között
- A szexuális készenlét és szorongás közti különbség felismerése

Pszichoszexuális fejlődés fontos lépcsői

- Az első szexuális „ébrenlét” (pre-pubertás korban)
- Az első szexuális vonzalom (fiúk 11-12 éves korban, lányok 12-13 éves korban)
- Az első „kezdemenyezések” (14-15 éves korban)
- Az első aktus

Szexuális élet kezdetének átlagéletkora (HBSC, 2006)

	9. osztály			11. osztály		
	Összesen	Fiúk	Lányok	Összesen	Fiúk	Lányok
11 éves vagy fiatalabb (%)	1,6	3,0	0,0	0,3	0,6	0,0
12 éves (%)	3,6	5,9	1,1	1,7	2,8	0,6
13 éves (%)	10,1	12,8	7,1	2,5	3,8	1,2
14 éves (%)	34,4	34,0	34,8	14,1	17,5	10,8
15 éves (%)	39,8	37,4	42,6	28,8	24,7	32,9
16 éves vagy idősebb (%)	10,6	6,9	14,7	52,6	40,6	54,4

Átlagéletkor az első aktusnál

Ország	Férfiak (év)	Nők (év)	
U.K.	16,5	17,5	} I pari országok
Ausztrália	17,5	17,5	
USA	17,3	17,5	
Franciaország	17,5	18,5	
Olaszország	17,5	18,5	
Norvégia	18,5	17,5	
Közép-Afrika	18,0	15,5	} Afrika
Nyugat-Afrika	19,3	16,5	
Kelet- és Dél-Afrika	18,0	17,3	
Latin-Amerika	16,9	18,6	
Ázsia	19,0	18,8	

A család és a kortársak hatása a szexuális magatartásra

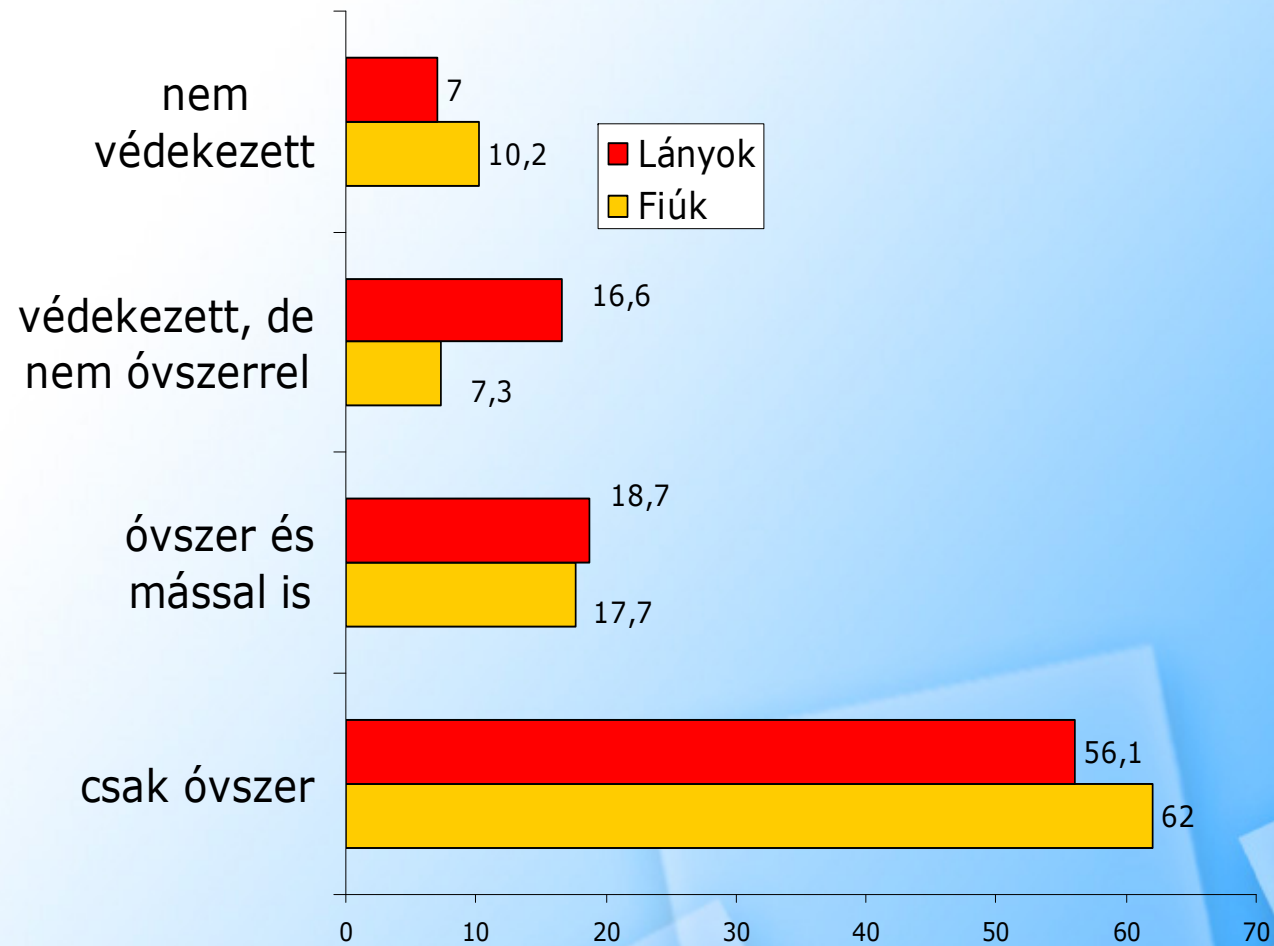
- Kortárscsoport hatása a szexuális élet kezdetére
- Harang-alakú összefüggés látható a szexuális élet kezdte és az I.Q. között
- Pozitív jövőkép és karrier lehetőségek, nagyobb önbecsülés vs. későbbi kezdet

Vallásosság

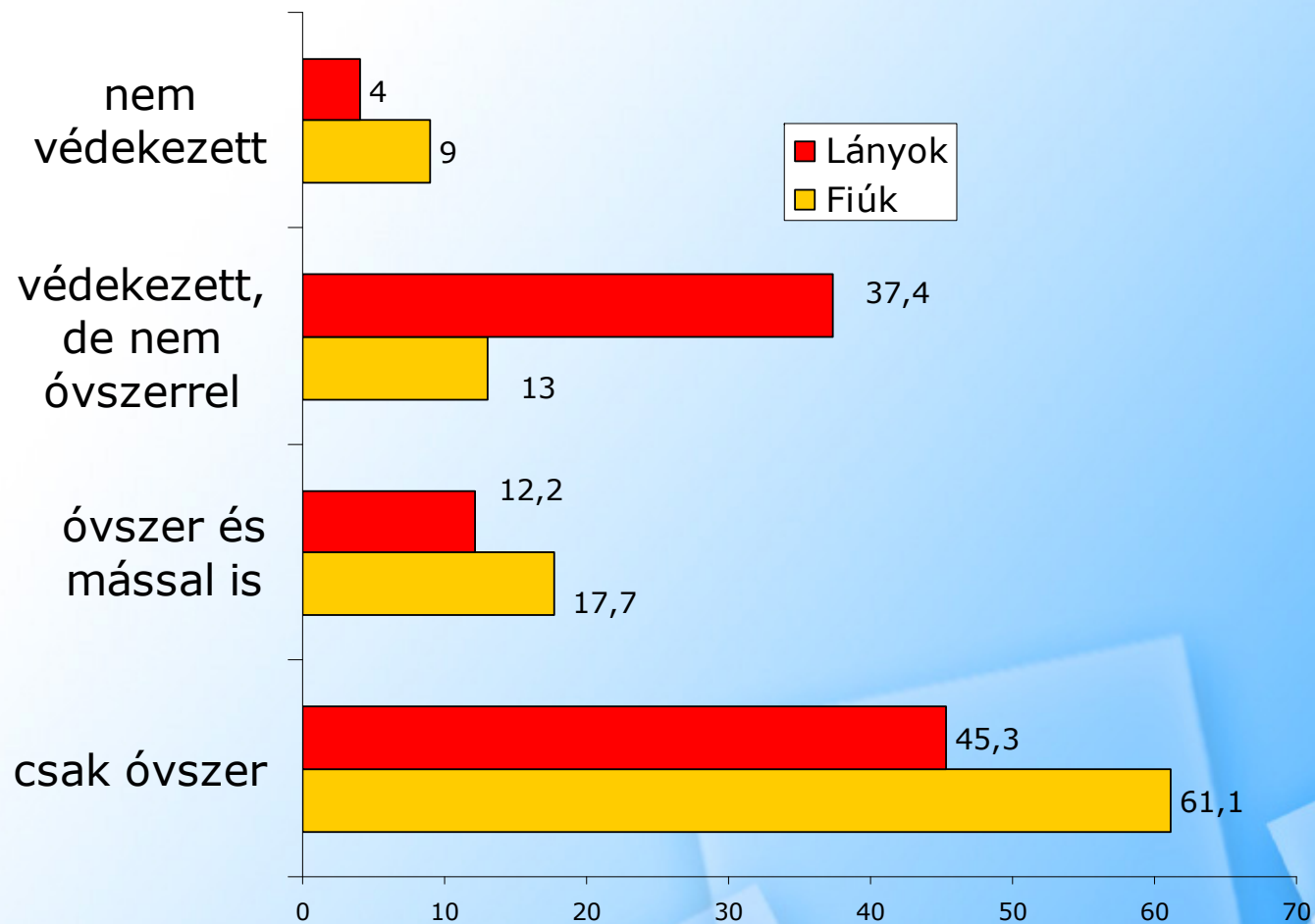
- „Személyes hűség” → nagyobb szexuális felelősség
- „Személyes konzervativizmus” → több védekezés nélküli szexuális aktus
- „Szüzesség megőrzése” → későbbi kezdet, de függ a kortárs csoporttól és az SZTD-k előfordulása nem különbözik a kontroll csoporttól

Védekezési módok – 9. osztály

(HBSC, 2006)

Védekezési módok – 11. osztály (HBSC, 2006)

Kamaszambulancia

A serdülők orvoshoz fordulásának leggyakoribb okai

- Megfázás, köhögés: 13%
- Szénanátha: 5%
- Bőrprobléma: 5%
- Asztma: 3%

Több, mint 30%-uk fordult meg orvosnál az elmúlt 3 hónap alatt.

Kamaszambulancia

A serdülők konzultációs igényei

- Aggodalmak a növekedéssel, a nemi éréssel és betegségekkel (pl. rák) kapcsolatban
- Fogamzásgátlás
- STD

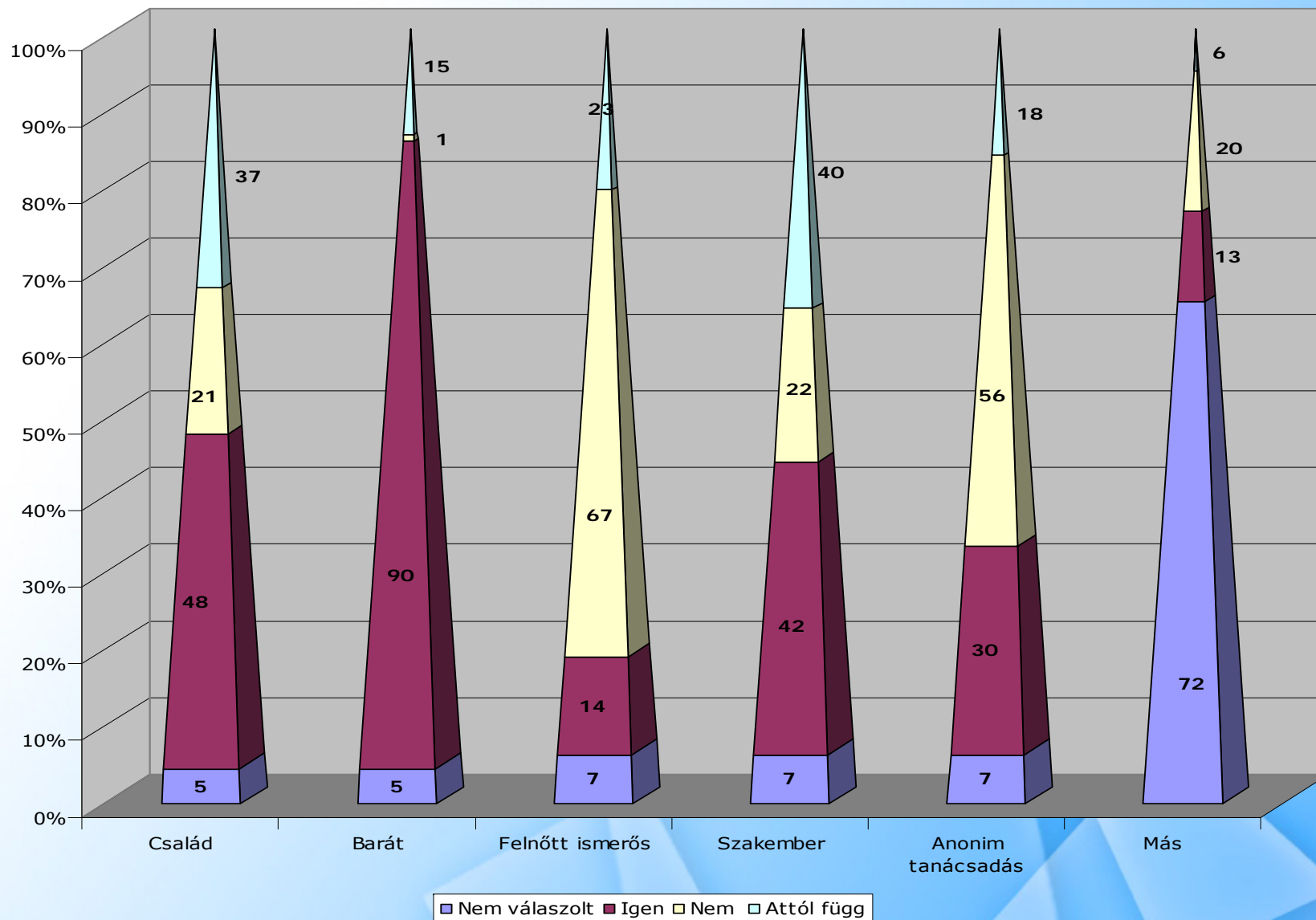
Kamaszambulancia

Kihez fordul a serdülő tanácsért?

- Szülők: 86%
- Barátok
- TV, könyv, magazinok
- Orvos: 7%(!)

Kihez fordul a serdülő tanácsért?

(a Sziget Fesztiválon felvett 280 kérdőív alapján)

Kamaszambulancia

Ellátási formák	Előnyök	Problémák
<i>Háziorvos</i>	Ismeri, egységben látja a családot	Szülőkkel azonosul, inkább gyógyít
<i>Iskolaorvos, védőnő</i>	Rendszeres ellenőrzés, kortárs kapcsolatokra építhet	Tömegszűrés, sokszor személytelen
<i>Speciális ambulanciák</i>	Semleges terep, igényekhez igazodó ellátás	Ismeretlen környezet, compliance

Az ellátórendszer iránti elvárások

Legyen

- Barátságos, elfogadó, segítőkész személyzet
- A váróban legyenek magazinok, felhívások fiatalok részére
- Maximálisan bizalmas légkör, szigorú titoktartás
- Telefonos elérhetőség, esetlegesen névtelenül is igénybe vehető tanácsadás

Ne legyen

- Csendes, morbid váró
- Zsúfoltság
- Hosszú várakozási és konzultációs idő

Az ellátórendszer iránti elvárások

Formai

- Tisztaság, higiénia
- Délutáni és más rugalmas időpontok
- Pontosság
- Ingyenesség
- Anonimitás
- Teljes körű ellátás
- Büfé

Személyi

- Megértés
- Megbízhatóság, odafigyelés
- Fiatal, hozzáértő szakemberek
- A korcsoportra jellemző kommunikáció
- Barátságosság, titoktartás
- Segítőkészség
- Nyíltság

Köszönöm a figyelmet!

